

B9-0106/2024 }
B9-0108/2024 }
B9-0131/2024 }
B9-0132/2024 }
B9-0133/2024 }
B9-0134/2024 } RC1

7.2.2024

KÖZÖS ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az eljárási szabályzat 132. cikkének (2) és (4) bekezdése alapján

amely a következő állásfoglalási indítványok helyébe lép:

B9-0106/2024 (The Left)

B9-0108/2024 (S&D)

B9-0131/2024 (Verts/ALE)

B9-0132/2024 (PPE)

B9-0133/2024 (Renew)

B9-0134/2024 (ECR)

a választásokat követő szerbiai helyzetről
(2024/2521(RSP))

**Michael Gahler, Vladimír Bilčík, Željana Zovko, Rasa Juknevičienė,
Andrius Kubilius, Andrey Kovatchev**

a PPE képviselőcsoport nevében

Pedro Marques, Andreas Schieder, Tonino Picula, Thijs Reuten

az S&D képviselőcsoport nevében

RC\1296377HU.docx

PE756.848v01-00 }
PE756.850v01-00 }
PE756.874v01-00 }
PE756.875v01-00 }
PE756.876v01-00 }
PE756.877v01-00 } RC1

Klemen Grošelj, Petras Auštrevičius, Izaskun Bilbao Barandica, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Karin Karlsbro, Michael Kauch, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Karen Melchior, Urmas Paet, Dragoș Pîslaru, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans

a Renew képviselőcsoport nevében

Viola von Cramon-Taubadel

a Verts/ALE képviselőcsoport nevében

Anna Fotyga, Angel Dzhambazki, Assita Kanko, Elżbieta Kruk, Witold

Jan Waszczykowski, Anna Zalewska, Joachim Stanisław Brudziński,

Adam Bielan, Waldemar Tomaszewski

az ECR képviselőcsoport nevében

Emmanuel Maurel

a Baloldal képviselőcsoport nevében

**Az Európai Parlament állásfoglalásra irányuló indítványa a választásokat követő szerbiai helyzetről
(2024/2521(RSP))**

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Szerbiáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a Bizottság Szerbiáról szóló, 2022. évi jelentéséről szóló 2023. május 10-i állásfoglalására¹,
- tekintettel az EU Szerbiáról szóló korábbi nyilatkozataira, különösen Josep Borrellnek, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének és Várhelyi Olivér szomszédságpolitikáért és bővítésért felelős biztosnak a parlamenti választásokról szóló, 2023. december 19-i közös nyilatkozatára,
- tekintettel a nemzetközi választási megfigyelő misszióknak a szerbiai előrehozott parlamenti választásokról szóló, 2023. december 17-i, előzetes megállapításait és következtetéseit tartalmazó nyilatkozatára,
- tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) /a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR) és a Velencei Bizottság 2022. december 19-i, a szerb demokratikus intézmények működését szabályozó alkotmányos és jogi keretről – a választási törvényről és a választási igazgatásról szóló közös véleményére;
- tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése Elnöksége ad hoc bizottságának „Az előrehozott szerbiai parlamenti választások megfigyelése (2023. december 17.)” című, 2024. január 17-i választási megfigyelő jelentésére,
- tekintettel Didier Reynders jogérvényesülésért felelős biztosnak a szerbiai választásokról szóló 2024. január 17-i beszédére, amelyet Josep Borrell, a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (alelnök/főképviselő) nevében mondott a Parlament plenáris ülésén,
- tekintettel a választásokat követő szerbiai helyzetről szóló nyílt levélre, amelyet több uniós ország külügyi bizottságának elnöke írt alá,
- tekintettel a közösen elősegített szerbiai parlamenti párbeszéd folyamatára,
- tekintettel Szerbia 2006. évi alkotmányára és a parlamenti képviselők megválasztásáról szóló 2022. évi törvényére,
- tekintettel az Európai Számvevőszék 01/2022. számú, 2022. január 10-i különjelentésére, melynek címe: „A nyugat-balkáni országok jogállamiságához nyújtott uniós támogatás: a törekvések ellenére nem szűntek meg egyes alapvető problémák”,

---

¹ HL C, C/2023/1065, 2023.12.15., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1065/oj?locale=hu>.

- tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel a 2023. májusi Belgrádban és Mladenovac közelében történt tömeges lövöldözéseket követően „Szerbia az erőszak ellen” jelszóval Szerbia-szerte tömeges tüntetéseket szerveztek; mivel 2023. november 1-jén Szerbia elnöke az ellenzék előrehozott választásokra irányuló követelésére hivatkozva feloszlatta a parlamentet; mivel előrehozott parlamenti választásokat írt ki 2023. december 17-re;
- B. mivel Szerbiában 2012 óta egy kivétellel minden parlamenti választás előrehozott választás volt; mivel kevesebb mint négy év alatt ez volt a harmadik parlamenti választás;
- C. mivel a kormányzó párt 65 polgármesterének – köztük Belgrád polgármesterének – hirtelen és egyidejű lemondását és a Vajdaság Autonóm Tartomány közgyűlésének azon döntését követően, hogy a stabil többség ellenére feloszlatta magát, ugyanarra a napra, 2023. december 17-re előrehozott helyhatósági választásokat írtak ki Szerbia településeinek egyharmadában és tartományi választásokat a Vajdaságban; mivel nem jó, de régóta bevett gyakorlat, hogy a részleges helyhatósági és parlamenti választásokat ugyanazon a napon tartják; mivel számos megfigyelő úgy látja, hogy az előrehozott helyhatósági választások a jelenlegi kormány hatalmának megszilárdítását szolgálják, és visszaélnék a helyi közösségek szavazati jogával;
- D. mivel a választások erős társadalmi polarizáció és az egymásnak ellentmondó politikai menetrendek közötti intenzív verseny közepette zajlottak; mivel a választásokat példátlan méretű negatív kampányok és félelemkeltés, valamint a politikai ellenfelek és az újságírók elleni támadások jellemezték;
- E. mivel a választás napja előtt Szerbia nem hajtotta végre az EBESZ/ODIHR és a Velencei Bizottság kulcsfontosságú ajánlásait, beleértve az egyenlő versenyfeltételek biztosítására, a közhivatallal és állami forrásokkal való visszaélés megakadályozására irányuló intézkedéseket, a hivatalos feladatok és a kampánytevékenységek szétválasztását, valamint a választók megfélemlítése és a nyomásgyakorlás – többek között a szavazatvásárlás – megelőzésére szolgáló hatékony mechanizmusokat;
- F. mivel összességében a kampányt még szélsőségesebb polarizáció, agresszív retorika, egyes személyekre irányuló lejáratás, verbális bántalmazás és uszító nyelvezet jellemezte; mivel a közsférában dolgozóakra gyakorolt nyomás, a közpénzekkel való visszaélés és a választókat ösztönző rendszerek aggályokat vetettek fel azzal kapcsolatban, hogy a szavazók képesek-e indokolatlan nyomástól mentesen választani; mivel ezek a gyakorlatok – az ellenzékét érintő, a nyilvános helyszínekhez való hozzáféréssel kapcsolatos egyes nehézségek mellett – gyengítették az egyenlő versenyfeltételeket, és elmosták az állam és a kormányzó párt közötti határvonalat, ami ellentétes a nemzetközi normákkal; mivel az orosz támogatású Szputnyik Szerbia és a Russia Today Balkan médiaorgánumok aktívan hozzájárultak a főként ellenzéki jelöltekkel kapcsolatos dezinformációk terjesztéséhez;
- G. mivel a kampányt túlnyomórészt Vučić hivatalban lévő elnök uralta, aki annak ellenére,

hogy nem volt jelölt e választásokon, központi szerepet játszott a napi kampányban a Szerb Haladó Párt (SNS) által tartott rendezvényeken való erőteljes részvétel révén; mivel az SNS által vezetett listát Vučić úrról nevezték el;

- H. mivel a kampányt és az elektronikus médiát felügyelő szervek nagyrészt sikertelenül akadályozták meg a választási időszak alatti jogsértéseket;
- I. mivel az EBESZ/ODIHR, az EBESZ Parlamenti Közgyűlése, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése és az Európai Parlament nemzetközi választási megfigyelő missziót (I-EOM) indított annak megállapítására, hogy a választások megfeleltek-e az EBESZ kötelezettségvállalásainak és a demokratikus választásokra vonatkozó egyéb nemzetközi kötelezettségeknek és normáknak, valamint a nemzeti jogszabályoknak;
- J. mivel a választói névjegyzéket az egységes választójogi nyilvántartáson keresztül frissítették, és a választópolgárok végleges száma 6 500 666 volt; mivel állítólag számos elhunyt személy továbbra is szerepelt a nyilvántartásban;
- K. mivel a részvételi arány 58,58% volt, ami valamivel magasabb, mint a korábbi, 2022-ben tartott választásokon volt;
- L. mivel annak ellenére, hogy a 2 817 parlamenti képviselőjelölt 43%-a nő, és erőfeszítéseket tettek a nők részvételének előmozdítására, a nők általában továbbra is alulreprezentáltak a választott és kinevezett tisztségekben;
- M. mivel a választásokat összességében zökkenőmentesen folytatták le, de a választás napját számos eljárási hiányosság jellemezte, többek között a szavazás és a szavazatszámolás során a biztosítékok következtlen alkalmazása, a gyakran előforduló túlszűfoltosság, a szavazás titkosságának megsértése, a csoportos szavazás számos esete és elszigetelten előforduló fizikai támadások;
- N. mivel a Szerb Köztársaság Választási Bizottsága (REC) szerint az SNS a szavazatok 46,75%-át szerezte meg, míg a legnagyobb ellenzéki koalíció, a „Szerbia az erőszak ellen” 23,66%-ot, a Szocialista Párt 6,55%-ot, a NADA koalíció 5,02%-ot, a „Mi – a nép hangja” 4,69%-ot, az öt kisebbségi lista pedig összesen 3,68%-ot szerzett;
- O. mivel az I-EOM előzetes megállapításait és következtetéseit tartalmazó nyilatkozat kiemelte, hogy „a december 17-i előrehozott parlamenti választásokat, bár technikailag jól bonyolították le, és a szavazóknak politikai alternatívákat kínáltak, az elnök döntő részvétele uralta, ami a kormányzó párt rendszerszintű előnyeivel együtt igazságtalan feltételeket teremtett”; mivel az EBESZ/ODIHR végleges jelentését várhatóan az elkövetkező hetekben teszik közzé;
- P. mivel a választások napján történt szabálytalanságokra vonatkozó főbb állítások különösen Belgrádot érintik, ahol a hatóságok olyan szerb településekről származó „fantomszavazókat” vettek nyilvántartásba, ahol aznap nem tartottak választásokat, valamint a szomszédos országokból, olyan lakcímeiken, ahol valójában nem laktak; mivel állítólag a kormánypárt számos esetben külföldön élő szavazókat utaztatott

szervezett módon Szerbiába, hogy leadják szavazataikat a belgrádi helyhatósági választásokon;

- Q. mivel a CRTA szerb civil társadalmi szervezet – korlátozott adatok és források alapján – mélyreható elemzést végzett, és nagyon óvatos becslései szerint a választói névjegyzék pontatlanságai legalább 30 000 szavazót érinthetnek; mivel szilárd bizonyítékuk van arra, hogy ez a pontatlanság a választási eredmények befolyásolására és a választók akaratának eltorzítására irányuló jogszerűtlen és illegitim választási stratégia részét képezte; mivel Szerbia egész területéről és külföldről (Bosznia-Hercegovinából és Montenegróból) utaztattak embereket, hogy Belgrádban szavazzanak a helyhatósági választásokon; mivel még a bosznia-hercegovinai kormánytisztviselők és politikusok is nyíltan szavaztak a belgrádi helyhatósági választásokon; mivel a szerb kormány jogszerűnek tekintette ezt a gyakorlatot;
- R. mivel a szabálytalanságokra vonatkozó egyéb érdemi állítások között szerepel a szavazatvásárlás, a média elfogultsága, a közsférában dolgozókra és a szociálisan kiszolgáltatott csoportokra gyakorolt nyomás, a közpénzekkel való visszaélés, a megfélemlítés és a többszörös szavazás;
- S. mivel a szerb hatóságok tagadják a szabálytalanságokat; mivel a szerb elnök és a Kreml ellenőrzése alatt álló média egyaránt azt állította, hogy más országok durván beavatkoztak a szerbiai választási folyamatba, ezeket az állításokat azonban nem támasztották alá bizonyítékokkal; mivel Brnabić miniszterelnök nyilvánosan köszönetet mondott az orosz hírszerző szolgálatoknak az ellenzék tervezett tevékenységeiről szóló információkért; mivel az orosz dezinformáció és narratívák terjesztése mélyreható és tartós problémát jelent Szerbiában, különösen a választási kampányok során; mivel a Kreml elítélte a szerbiai elcsalt parlamenti választások elleni nyilvános tiltakozásokat, és azokat a kormány megdöntésére és egy újabb „Majdan-puccs” megszervezésére irányuló nyugati kísérleteknek minősítette;
- T. mivel a közelmúltbeli választások során történt szabálytalanságokat elítélő független szerbiai szervezetek folyamatos támadásoknak vannak kitéve a kormány tisztviselői részéről; mivel annak ellenére, hogy e szervezetek számos konkrét, választási csalásra utaló bizonyítékot hoztak nyilvánosságra, a szerb hatóságok mindeddig nem voltak hajlandók kivizsgálni a szabálytalanságokra vonatkozó állításokat, ehelyett megpróbálták lejáratni és megfélemlíteni a választási megfigyelőket, akik beszámolókat tettek közzé a szabálytalanságokról; mivel a választások óta vezető szerb politikusok, köztük az elnök, igaztalan vádakkal illették az Európai Parlament képviselőit és a nemzetközi választási megfigyelő misszió több tagját;
- U. mivel az ellenzék megkérdőjelezte a választások eredményét, különösen a belgrádi helyhatósági választások eredményét, ami a „Szerbia az erőszak ellen” elnevezésű ellenzéki koalíció és a ProGlas pártfüggetlen szövetség által kezdeményezett nagyszabású békés tüntetésekhez vezetett, amelyeken a választások érvénytelenítését és új választások kiírását követelték; mivel a Köztársasági Választási Bizottság elutasította az ellenzék panaszait; mivel az ellenzék a választási eredmények megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól a széles körű csalások vádja miatt;

- V. mivel egy 2023. december 24-i tüntetés erőszakba torkollott, amikor a tüntetők egy része megrohmozta a belgrádi városi közgyűlést, majd a rendőrség ezt követően 38 embert, köztük diákokat tartóztatott le, akik ellen az alkotmányos rend megzavarása miatt indult eljárás, és akik közül néhányan még mindig házi őrizetben vannak; mivel több békés tüntető állította, hogy álarcos huligánok szivárogtak be a tüntetők közé; mivel a békés tüntetők azt is elítélték, hogy a rendőrség aránytalan erőszakot alkalmazott;
- W. mivel az elmúlt évtizedben, mióta Vučić elnök hatalomra került, Szerbiában folyamatosan csökken a tömegtájékoztatás szabadsága, amit az újságírók elleni politikai nyomásgyakorlás, fenyegetések, sőt fizikai támadások jellemeznek; mivel a Riporterek Határok Nélkül a sajtószabadság-indexében Szerbiát a legalacsonyabbak közé sorolta Európában, és az ország 12 helyet rontva 2023-ra a 91. helyre esett vissza;
- X. mivel a jogállamiság és Szerbia demokratikus intézményeinek megfelelő működése továbbra is alapvető kihívást jelent Szerbia uniós csatlakozási folyamata szempontjából;
1. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2023. december 17-én tartott szerb parlamenti és helyhatósági választások eltértek a nemzetközi normáktól és Szerbia szabad és tisztességes választásokra vonatkozó kötelezettségvállalásaitól, mivel a hivatalban lévők folyamatosan és rendszeresen visszaéltek az intézményekkel és a médiával azzal a céllal, hogy tisztességtelen és indokolatlan előnyre tegyenek szert; úgy véli, hogy ezek a választások nem tekinthetők tisztességes körülmények között megtartott választásoknak; aggodalmát fejezi ki a szerbiai választások integritását veszélyeztető, széles körben elterjedt és szisztematikus csalásokról szóló beszámolók miatt;
  2. megjegyzi, hogy a nemzetközi választási megfigyelő misszió megállapítása szerint a választásokat zökkenőmentesen folytatták le, azonban a nap során számos eljárási hiányosság fordult elő, többek között a szavazás és a szavazatszámolás során a biztosítékok következtelen alkalmazása, a gyakran előforduló túlszűfolttság, a szavazás titkosságának megsértése és a csoportos szavazás számos esete; komoly aggodalmának ad hangot e szabálytalanságok és az általános választási környezet miatt, amely elmaradt az uniós tagjelölt országoktól elvárt normáktól; emlékezteti a szerb hatóságokat, hogy Szerbia demokratikus intézményeinek megfelelő működése áll Szerbia uniós csatlakozási folyamata és az uniós csatlakozási módszertan középpontjában;
  3. komoly aggodalommal veszi tudomásul a nemzetközi és hazai megfigyelők által összegyűjtött kiterjedt bizonyítékokat, amelyek a választások napját megelőzően és a választás napja alatt folytatott olyan tevékenységekre utalnak, amelyek megváltoztathatták a választások kimenetelét, és döntően befolyásolhatták a belgrádi helyhatósági választások eredményét, valamint súlyosan alááshatták a parlamenti választások legitimitását;
  4. kéri, hogy tekintélyes nemzetközi jogi szakértők és intézmények folytassanak független nemzetközi vizsgálatot a parlamenti, tartományi és helyhatósági választások szabálytalanságairól, különös tekintettel a belgrádi városi közgyűlési választásokra,

mivel bizonyos állítások – többek között a szavazók szervezett, helyi szintű utaztatásával kapcsolatosak – túlmutatnak az EBESZ/ODIHR-jelentések hatókörén; támogatja, hogy a Parlament részvételével haladéktalanul indítsanak eseti tényfeltáró missziót Szerbiába;

5. sürgeti Bizottságot, hogy kezdeményezze szakértői misszió Szerbiába küldését a közelmúltbeli választásokkal és a választások utáni fejleményekkel kapcsolatos helyzet felmérése céljából, hogy elősegítse a polgárok intézményekbe vetett bizalmának helyreállításához szükséges társadalmi párbeszéd feltételeinek megteremtését, és hogy a Pribe-jelentések példáját alapul véve értékelje és kezelje a jogállamisággal kapcsolatban Szerbiában fennálló rendszerszintű problémákat;
6. sajnálatosnak tartja, hogy nem született intézményi válasz a hivatalban lévők választási manipulációban és visszaélésben való részvételére vonatkozó súlyos állításokra, ami hozzájárul a büntetlenség légköréhez, és biztosítja e gyakorlatok folytatását; aggodalommal állapítja meg, hogy a 2023. decemberi választásokat megelőző egyes választási szabálytalanságok a szerbiai törvények és az alkotmány potenciális megsértésének minősülnek; hangsúlyozza, hogy amennyiben ez a gyakorlat következmények nélkül marad, továbbra is alá fogja ásni a szerb választási folyamatba és intézményekbe vetett bizalmat, és jövőtehetetlen károkat okoz a demokratikus rendre és a további európai integrációra nézve; hangsúlyozza, hogy a választásokkal kapcsolatos valamennyi panaszt alaposan ki kell vizsgálni, beleértve a 2023. december 17-i belgrádi városi közgyűlési választások megsemmisítésére irányuló közelmúltbeli kérelmet, amelyet a „Szerbia az erőszak ellen” koalíció egyik tisztségviselője nyújtott be az Alkotmánybírósághoz;
7. elítéli a választási bűncselekmények büntetőeljárás alá vonásának és szankcionálásának elmaradását, beleértve a választói névjegyzék és a szavazati jogok jogellenes manipulálását, a polgárokkal és a jelöltekkel szembeni nyomásgyakorlást és megfélemlítést, a korrupciót, a választópolgárok aláírásának hamisítását, a klientizmust, valamint a polgárok adataival való jogellenes és törvénytelen visszaéléseket, az állami hivatalokkal való visszaéléseket, valamint az annak megakadályozására szolgáló hatékony mechanizmusok hiányát, hogy a hivatalban lévők tisztességtelen intézményi előnyhöz jussanak a választások során;
8. sürgeti a szerb hatóságokat, hogy vizsgálják ki, vonják büntetőeljárás alá és állítsák bíróság elé a választások során elkövetett bűncselekményekért és a diákok elleni támadásokért felelős személyeket;
9. elítéli a szerb tisztviselők választási megfigyelők – köztük európai parlamenti képviselők – elleni szervezett támadásait, és felszólít a tiszteletteljes és konstruktív párbeszédhez való visszatérésre, hangsúlyozva a kölcsönös tisztelet fontosságát a demokratikus folyamatban; komoly aggodalmának ad hangot a megfigyelők lejáratására és megfélemlítésére irányuló kísérletek miatt; sürgeti a szerb hatóságokat, hogy tegyenek meg minden szükséges lépést a választási megfigyelők elleni további dezinformációs kampányok megelőzése és olyan feltételek megteremtése érdekében, amelyek lehetővé teszik a nemzeti és nemzetközi választási megfigyelők számára, hogy

hatékonyan végezzék munkájukat, és védjék meg őket a jogaik és szabadságaik jogszerű gyakorlásának következményeképpen őket érő erőszakkal, fenyegetéssel, megtorlással, hátrányos megkülönböztetéssel, nyomásgyakorlással vagy más önkényes fellépéssel szemben; elismerését fejezi ki a Kutatással, átláthatósággal és elszámoltathatósággal foglalkozó központ (CRTA) és a Szabad Választások és Demokrácia Központja (CESID) hazai megfigyelőinek munkájáért;

10. aggodalmát fejezi ki a polgárok bizonyos kategóriái lakcímének inaktív vá tétele miatt – többek között Belgrádban és Dél-Szerbiában –, ami megfosztja őket a szavazati joguktól; felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy haladéktalanul orvosolják a választójog súlyos megsértésének ezen eseteit;
11. sürgeti a Szerb Köztársaságot, hogy foglalkozzon a nemzeti kisebbségek választási folyamatban való részvételével kapcsolatos aggályokkal, biztosítva a kisebbségi státuszra vonatkozó kritériumok következetes alkalmazását, és kezelve a nyomásgyakorlással és a szavazatvásárlással szembeni sebezhetőséget;
12. felszólítja a szerb hatóságokat, hogy biztosítsanak intézményi megoldásokat a jelenlegi problémák kezelésére; felszólítja a szerb parlamentet és kormányt, hogy tegyen meg mindent annak érdekében, hogy hatékonyan működjön, a folyamatos kampányüzemmód és az előrehozott választások örökös ismétlődése helyett;
13. sürgeti a szerb hatóságokat, hogy állítsák helyre a választók teljes folyamatba vetett bizalmát, határozzanak meg teljesen átlátható választási eljárásokat, és biztosítsák a hatóságok elszámoltathatóságát a választások lebonyolítása és a választásokba való beavatkozás tekintetében egyaránt; felszólítja a szerb hatóságokat, hogy teljes mértékben és érdemben működjenek együtt a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalával, az EU-val és az Európa Tanáccsal, és segítsék elő a választásokkal kapcsolatos jogok és szabadságok, intézmények és folyamatok megerősítésére irányuló, belföldi választási megfigyelők és politikai pártok részvételével zajló inkluzív folyamatot; üdvözlí az ebbe az irányba tett valódi előrelépéseket;
14. aggodalommal állapítja meg, hogy Szerbia nem hajtotta végre az EBESZ/ODIHR számos, a választási folyamat főbb kérdéseivel kapcsolatos, régóta megfogalmazott ajánlását, annak ellenére, hogy erre többször is felszólították, többek között a Bizottság részéről is; tudomásul veszi a közelmúltbeli módosításokat, amelyek szelektíven foglalkoztak az EBESZ/ODIHR és a Velencei Bizottság egyes korábbi ajánlásaival, különösen azokkal, amelyek a választási kampányok finanszírozásának jogi keretére vonatkoznak;
15. várakozással tekint az EBESZ/ODIHR nemzetközi választási megfigyelő missziójának végleges jelentése elé; sürgeti Szerbiát, hogy a szakértő civil társadalmi szervezetekkel konzultálva és jóval a következő választások előtt hajtsa végre a Velencei Bizottságnak és az EBESZ/ODIHR-nek a szerb demokratikus intézmények működését szabályozó alkotmányos és jogi keretről szóló, 2022. december 19-i közös véleményében foglalt ajánlásokat annak érdekében, hogy megelőzze az új szabálytalanságokat és csalásokat, és garantálja az ország demokratikus működését, különös tekintettel a versengő jelöltek

médiához való hozzáférése, a kampányfinanszírozás fokozott átláthatóságára és elszámoltathatóságára, valamint a szavazókra való nyomásgyakorlás és az adminisztratív erőforrásokkal való visszaélés elleni intézkedésekre;

16. felszólítja Szerbiát, hogy hajtsa végre az EBESZ/ODIHR-nek az egységes választói névjegyzék átfogó ellenőrzésének elvégzésére vonatkozó ajánlását a pontossággal kapcsolatos aggályok – többek között a szavazók utaztatásával és az elhunyt személyek névjegyzékben szerepeltetésével kapcsolatos állítások – kezelése érdekében; aggodalmát fejezi ki azon állítások miatt, amelyek szerint az egységes választói névjegyzék már most is jelentős választói létszámnövekedést regisztrált azokban a városokban, ahol a helyhatósági választásokra egy későbbi időpontban, 2024 folyamán kerül sor;
17. sürgeti a Köztársasági Választási Bizottságot, hogy tegye meg a szükséges lépéseket a működésének átláthatóságával és hatékonyságával kapcsolatos aggályok elosztatása érdekében, többek között a kampányidőszakban tegye időben közzé az ellenőrzési eredményeket;
18. elítéli a médiapluralizmus választási kampány során tapasztalt hiányát, a dezinformációt, valamint a széles körben elterjedt etikátlan és a hivatalban lévők javára elfogult médiatudósításokat; aggodalommal állapítja meg, hogy a kormány számos médiaorgánumot befolyásol vagy ellenőriz, ami a kampány során egyenlőtlen versenyfeltételeket eredményezett az ellenzéki jelöltek számára; elítéli a kormányhoz közel álló médiaorgánumok által a kritikus újságírók ellen indított támadásokat; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Szerbia elnöke a kampány előtt és alatt is túlzott mértékben jutott nyilvánossághoz, mivel ez eltörölte az elnök intézménye, az állam és a hatalmon lévő politikai párt közötti határvonalat;
19. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az elektronikus médiára, valamint a nyilvános tájékoztatásra és a médiára vonatkozó új jogszabályok ellenére a médiában romlottak a körülmények és csökkent a pluralizmus; mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az elektronikus médiát szabályozó hatóság (REM) elhanyagolta törvény szerinti kötelezettségeit, miszerint ellenőriznie kell a médiában zajló kampányt, be kell számolnia megállapításairól, és szankcionálnia kell azokat a médiaorgánumokat, amelyek jogsértést követnek el, gyűlöletbeszédet terjesztenek vagy megsértik az újságírói normákat; aggodalommal állapítja meg, hogy a REM csak a közszolgálati műsorszolgáltatók és a privát kábeltévés csatornák esetében tette közzé az ellenőrzési eredményeket, a kormányzó párthoz közeli országos magáncsatornák esetében azonban nem;
20. aggodalmát fejezi ki az újságírók, emberi jogi aktivisták és civil társadalmi szervezetek elleni zaklatással párosuló visszaélésszerű támadások és nyelvezet miatt, amelyek egyes esetekben kormányzati tisztviselőktől érkeztek, különösen a választások előtt; sürgeti a szerb hatóságokat, hogy lépjenek fel a külföldi beavatkozás és a dezinformációs kampányok ellen, erősítsék meg a független újságírás védelmét, és biztosítsanak átlátható médiakörnyezetet; hangsúlyozza, hogy az uniós intézményeknek többet kell tenniük a szerb újságírók és média jogainak és szabadságjogainak védelme érdekében;

rámutat arra, hogy az előcsatlakozási finanszírozáshoz való hozzáférést eszközként kell felhasználni a médiaszabadság helyzete további romlásának megakadályozására;

21. felszólít a kampányfelügyeleti mechanizmusok – többek között a korrupció megelőzésével foglalkozó ügynökség és a Kampányfelügyeleti Eseti Bizottság – hatékonyságának reformjára a közpénzekkel való visszaéléssel kapcsolatos panaszok időben történő és átlátható kezelésének biztosítása érdekében;
22. kiemeli, hogy Szerbia uniós tagjelölt országgént nem rendelkezik megfelelően végrehajtott alapvető uniós és nemzetközi demokratikus normákkal; felhívja a szerb hatóságokat annak biztosítására, hogy elegendő demokratikus garancia álljon rendelkezésre a következő rendes helyhatósági választások 2024-ben való megtartásához, valamint a jövőbeli választásokhoz;
23. megjegyzi, hogy az elmúlt 12 évben egy kivételével az összes szerb parlamentet idő előtt feloszlatták, és hogy a további szükségtelen előrehozott választások aláássák a politikai stabilitást; kiemeli, hogy az állandó előrehozott választások, az örökös kampányüzemmód és a kormányalakítás terén tapasztalható jelentős késedelmek nem járulnak hozzá az ország hatékony demokratikus kormányzásához, hanem inkább gyengítik a parlamentet, és a parlamenti jogalkotási felügyelet és legitimitás hiányához vezetnek;
24. kiemeli a szólásszabadság fontosságát, és elismeri, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánításhoz és a békés tüntetéseken való részvételhez; ezzel összefüggésben elítéli a választási csalás ellen tiltakozó békés tüntetőkkel szembeni rendőri erőszak aránytalan alkalmazását; aggodalmát fejezi ki azon állítások miatt, amelyek szerint provokátorok szivárogtak a tiltakozók közé, hogy kiprovokálják a rendőrök beavatkozását; aggodalmát fejezi ki azon értékelések miatt, amelyek szerint a 2023. december 24-i tüntetés egyes résztvevőivel szemben a rendőrség és az igazságszolgáltatás aránytalanul keményen lépett fel, ami szöges ellentétben áll a szerb rendőrség korábbi tüntetések során alkalmazott gyakorlatával; sürgeti az EU és a tagállamok diplomáciai képviselőit, hogy továbbra is kövessék nyomon a tiltakozásokkal kapcsolatos, folyamatban lévő jogi ügyeket;
25. határozottan elítéli a szerb hatóságok megalapozatlan állításait, miszerint az uniós tagállamok részt vettek a választásokat követő tüntetések szervezésében; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a tiltakozásokat ürügyként használták fel arra, hogy EU-ellenes narratívákat terjesszenek a kormányzó párthoz közeli médiában;
26. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság – különösen a bővítésért felelős biztos – nem fogalmazott meg hangos kritikát a szerbiai választásokon történt választási csalásokra vonatkozó számos állítással kapcsolatban, és felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul foglalkozzon azokkal a hiányosságokkal, amelyek ezen állításokhoz vezettek;
27. megismétli azon álláspontját, hogy a Szerbiával folytatott csatlakozási tárgyalások csak akkor haladhatnak előre, ha az ország jelentős előrelépést tesz az EU-val kapcsolatos

reformjai terén, ideértve az EBESZ/ODIHR és a Velencei Bizottság ajánlásainak maradéktalan végrehajtását is; felszólítja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy szigorú feltételrendszert alkalmazzon; felhívja a Bizottságot, hogy alaposan kövesse nyomon az Európai Számvevőszék jelentéseit, és haladéktalanul kezdje meg a szerb kormánynak a III. Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) és más pénzügyi eszközök keretében nyújtott finanszírozás ellenőrzését; hangsúlyozza, hogy amennyiben a szerb hatóságok nem hajlandók végrehajtani a kulcsfontosságú választási ajánlásokat, vagy ha e vizsgálat megállapításai azt mutatják, hogy a szerb hatóságok közvetlenül érintettek voltak a választási csalásokban, szorgalmazza az uniós finanszírozás felfüggesztését a szerbiai választásokkal kapcsolatos súlyos jogállamisági jogsértések miatt;

28. vállalja, hogy szorosán figyelemmel kíséri a választásokat követő szerbiai fejleményeket, és kötelezettséget vállal arra, hogy támogatja a demokráciát erősítő és Szerbiát az uniós csatlakozás felé vezető úton segítő reformokat; hangsúlyozza, hogy mindig is arra törekedett, hogy valamennyi tevékenysége – különösen a pártok közötti párbeszéd és a parlamenti párbeszéd folyamata – révén támogassa a politikai pluralizmust és egy befogadó választási környezet megerősítését Szerbiában; kiemeli a pártok közötti párbeszéd és a parlamenti párbeszéd folyamata továbbvitelének fontosságát; felhívja az EU-t, hogy vegyen részt a kormány és az ellenzék közötti belső és érdemi párbeszéd elősegítésében Szerbiában a mély politikai polarizáció jelenlegi légkörének leküzdése érdekében; ebben az összefüggésben úgy véli, hogy a Parlament a legmegfelelőbb intézmény arra, hogy konstruktív közvetítőként járjon el;
29. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, Szerbia elnökének, kormányának és nemzetgyűlésének, az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának, az EBESZ Parlamenti Közgyűlésének és az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének.